

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

----- 2 -----

Лев Биковський

ДЕПАРТАМЕНТ КНИГИ

УКРАЇНИ

Проект

- 1942 -

На правах рукопису

Київ - Львів - Харків - Ростов - Катеринодар.

В И Д А Н Н Я

Д Е Р Ж А В Н О Г О В И Д А В Н И Ц Т В А У К Р А Ї Н И :

1. Юрій ЛИПА: Розподіл Росії. Київ...1941, сторн.116+ 6.
2. Лев БИКОВСЬКИЙ: Департамент Книги України. Київ...1942,
сторн.22.

"...Символом виховання нашого часу ^{це} не тільки самий меч, а л е
м е ч і к н и ж к а. Наша молодь мусить плекати в собі
не тільки дух фізичного, брутального завоювника, але й те,
що дасть їй право звати себе розсадником і носієм вищих, віч-
них вартостей. Крім хотіння вона мусить мати й велике знання
бо т і л ь к и м е ч і к н и ж к а дадуть їй змогу
бути паном життя й лишити по собі незатерті сліди в історії
людського духа."

/Український Вісник, Берлін, 1942,
ч.1 /83/, стор.2/.

Авторські права застережені

П Е Р Е Д М О В А.

Питання, зв'язані з книгою, в практичній систематиці належать до кількох галузів знання та діяльності: освіти, промисловости, торгівлі та політики.

Адміністративно ці справи звичайно поділяються поміж: Міністерством Промисловости, Мін.Торговлі, Мін.Внутрішніх справ та Мін.Освіти. Останніми часами частина їх буває приділена також до компетенції Міністерства Пропаганди. Поза тим майже всі уряди мають справи, зв'язані з "Книгою".

Все ж таки більшість цих справ ще й досі лишається в рамках "Міністерства духової господарки" /освіти й культів, виховання, шкільництва, культури, то що/.

Проектуючи нині книжну акцію на терені українських земель, мусимо не тільки нав'язувати до українських традицій з доби передбільшовицької, але й взагалі числитися з тим, що досі вже зроблено в цій ділянці. Конкретно в царині "Книги" мусимо продовжувати наразі багато з деяких "досягнень" московсько-більшовицької політики. Можна подекуди корегувати деякі посуви, але на загал все відкидати не слід. Цього вимагають обставини життя, економія зусиль, закони певної тяглости в праці, потреба докладної довшої орієнтації на місці, то що.

Структура органів виконавчої влади всіх інстанцій, їх компетенція та політика, мусить узгляднювати теорію й практику загальнодержавної політики Європи за останні 2-3 десятиліття.

Згідно цій тенденції держава має завданням не тільки надзір та регулювання життя в межах свого краю, але й що раз то більше втручається та опановує життя цілого народу, навіть поза межами краю.

Держава перебирає на себе що раз то більше безпосереднє ведення різних комунікаційних, промислових, сільсько-господарських, торговельних та інших підприємств, що мають не лише загально державне значіння, так само шкіл всіх ступнів, бібліотек, науки, видавництва і т.п.

У б."совітах" згадана інгеренція держави впродовж останніх 20 років надмірно розвинулася й поглинула майже все матеріальне й духове життя одиниці й народу.

Не роблячи кардинальних змін, слід би було наразі, до деякої міри, респектувати ці форми, замість не введуться поволі відповідні зміни.

Об'єктом "духової господарки" повинна бути передовсім с о б о р н а с у х о д о л о в а У к р а ї н а, цеб-то суцільне населення українських земель в Європі від Ужгороду до Астрахані й від Пінська, Курська, Вороніжа та Саратова до Білгороду, Севастополя, Туапсе та Кізляру - разом на площі більше 1 мільона кв.кв., з населенням біля 55-60 мільонів душ.

Адміністративно ця територія складається майже з 30-35 земель /областей/, біля 1.000 повітів /округ/ та біля 20.000 громад /районів/, осель буде значно більше /30-40 тисяч/.

В другу чергу предметом "духової господарки" повинна бути т.зв. Ч о р н о м о р с ь к а У к р а ї н а, що обійматиме весь Чорноморський Простір.

В третю чергу - т.зв. О к е а н і ч н а У к р а ї н а, що через черен Передньої /Західньої/ Азії сягатиме до Індійського Океану.

Зокрема належить вже задалегідь, маючи на увазі згадані три фази Української Великодержавности: суходолову, морську й океанічну,

допомагати в "книжних справах" українському населенню в Закарпатті /напр. Мугань/, в Північній Персії /Транська Україна/, на Заволлжі і в Зах. Сибірі /Сірий Клин/, Східн. Сибірі /Зелений Клин/, українським колоніям у Туреччині, Вірменії /Вірменська Україна/, Спол. Державах Півн. Америки, в Канаді, в Півд. Америці, то що.

Одночасно треба звернути також увагу на різні установи українсько-знавчого характеру по цілому світі /напр. відповідні наук.-дослідні інститути, катедри, семінари, бібліотеки, книгарні, редакції, видавництва, окремі вчені, то що/.

Цей обсяг діяльності та напрямні адміністративно-великодержавно політики, з численням одночасно на власні сили та зі стремлінням до неупинного довершення цілковитої та всесторонньої духової консолідації українства, треба мати на увазі також і при організації та веденню уряду "Книги" в Україні.

В и к о н а в ч а в л а д а .

Виходячи зі загально прийнятих в Зах. Європі відносин, можна намітити слідувчу схему вищої виконавчої адміністрації України /міністерств/: 1/Мін. внутрішніх справ, 2/Мін. закордонних справ, 3/ Мін. військово, 4/Мін. фінансів, 5/Мін. юстиції, 6/Мін. публічних робіт, 7/Мін. торгівлі, 8/Мін. промисловости, 9/Мін. комунікації, 10/Мін. рільництва та лісівництва, 11/М і н . к у л ь т у р и, 12/Мін. праці й опіки, 13/Мін. пошти, 14/Мін. народнього здоровля й фізичного виховання, 15/Мін. апровізації, 16/Чорноморське Міністерство та 17/Мін. пропаганди.

М і н і с т е р с т в о К у л ь т у р и .

Організаційна с х е м а Мін. Культури:

Д е п а р т а м е н т и :

- I. Загальний,
- II. Загально-освітнього шкільництва.
- III. Фахового шкільництва.
- IV. Додаткового й позашкільного виховання.
- V. Науки.
- VI. Мистецтва.
- VII. Книжки.
- VIII. Туристичний.
- IX. Релігії.

П о я с н е н н я .

Структура "Міністерства Культури" запроєктована в спосіб, який прийнятий в багатьох країнах. Поділ на департаменти: загальний, загально-освітнього шкільництва, фахового шкільництва, релігії, науки й мистецтва.

Нововведенням є урівноправнення шкільної освіти з позашкільною. Позашкільна освіта /виховання/ нині настільки розвинулася, що мусить бути виділена в окремий департамент і відповідно потрактована бюджетово. З тої ж самої причини з позашкільної освіти треба виділити комплекс справ, зв'язаних з книжкою. Українські умови вимагають також відокремлення туристики /передовсім краєвої з наставленням на пізнавання Чорноморського простору/. Справи науки й мистецтва належить трактувати нарівні.

В результаті матимемо 9 підставових ділянок - департаментів, число яких може збільшитися або зменшитися в залежності від потреби.

До цього слід додати різні інститути, комісії та установи, що підлягатимуть безпосередньо Міністрові Культури, поза департаментами.

ДЕПАРТАМЕНТ КНИЖКИ.

**-----
Організаційна схема Департаменту Книжки:**

В і д д і л ь:

П і д в і д д і л ь:

А. Загальний:

1. Секретаріат

2. Рада Книжки

3. Наук. Інститут Книгознавства

4. Правничо-Організаційний

5. Статистичний

6. Контрольний

7. Цензури. /?/

Б. Книжної продукції:

8. Видавничої політики

9. Паперово-друкарський

10. Держ. Видавництва

11. Преси. /?/

В. Книгопоширення:

12. Книгарський

13. Публ. бібліотеки

14. Наук. бібліотеки

15. Держ. адмін. бібліотеки

16. Національна бібліотека

17. Бібліотечний Інститут

18. Музеї книги

19. Міжнар. обмін видавництв

Г. Книгоживання:

20. Бібліографічний

21. Книжна Палата

22. Бібліо-педагогіка

23. Бібліологічна освіта.

П о я с н е н н я:

А. ВІДДІЛ ЗАГАЛЬНИЙ:

1. Підвідділ-Секретаріат: Секретаріат Директора Департаменту, цілої установи, діловодство, рахівництво, машини, архів, підручна бібліотека, склад канцелярійного приладдя, денник, редакція й адміністрація "Звідомлень Департаменту Книжки", то що.

2. Рада Книжки: Суспільний дорадчий орган. Ділає неперіодично шляхом зібрань, на місці тільки Секретаріат. Склад Ради: 1/Директор Департаменту /голує/, представники від: 2/Укр.Наук.Дослід.Інституту Книгознавства, 3/Спілки видавців, 4/Спілки авторів, 5/Спілки журналістів, 6/Державного видавництва, 7/Спілки книгарів, 8/Спілки друкарів, 9/Спілки бібліотекарів, 10/Директора Національної Бібліотеки, 11/Департаменту позешкільного виховання, 12/Департаменту Науки, 13/Департаменту Мистецтва, 14/Всеукраїнської Академії Наук, 15/Кооперації, 16/Українського Чорноморського Інституту, 17/Визначних діячів, вчених, авторів і т.п. Рада посідає свій статут та поділяється на Комісії: видавничу, книгарську, бібліотечну, бібліографічну, то що. В багатьох країнах світу існують такі організації, що позитивно впливають на організацію та перебіг "книжних справ" в краю.

3. Український Науковий Інститут Книгознавства: існує в Києві від часів революції, вивчає теоретично всі питання в царині книгознавства, посідає статут. Видає орган "Бібліологічні Вісті".

4. Підвідділ Правно-Організаційний: опрацьовує всі питання, зв'язані з книжкою з правничої точки погляду та форми /концесії, норми, закони, розпорядження, то що/.

5. Статистичний Підвідділ: виконує таку ж саму працю з боку статистичного. Праці його /реєстрації біжучі, періодичні переписи, всі-

лякі досліди, то що/ видаються друком.

6. Підвідділ Контрольно-Інструкторський: розпоряджає певною

кількістю контролерів /інспекторів, інструкторів/, що розїздять та
пробіряють стан різних "Книжних" справ на місцях, запроєктовуючи
нові посади та зміни.

7. Цензура /?/: ця ділянка книжних справ повинна належати вла-

стиво до Міністерства Внутрішніх Справ.

Б. ВІДДІЛ КНИЖНОЇ ПРОДУКЦІЇ:

8. Підвідділ видавничої політики. До його компетенції належить

організація та нормування справ у видавничій царині: авторське пра-
во, дозволи та заохочування до закладання видавництв /підприємств/.
Плянуння та стеження за рівномірною продукцією книжок, часописів
і т.ін. у всіх ділянках науки та літератури, заохочування до опра-
цьовання ділянок нових, мало знаних, премії, допомоги авторам, то що
Співпрацює з "Спілкою Українських письменників, видавців". Допомо-
гає органу "Український Видавець."

9. Підвідділ паперово-друкарський. До компетенції його належить

паперово-друкарська політика. Папірні й друкарні, яко підприємства
промислові, підлягають безпосередньо Міністерству Промисловости, але
яко осередки, що творять друковане слово, належать також до Депар-
таменту Книги. Заохочування до закладання нових папірень та друка-
рень, допомога в спроваджуванні паперу з закордону, догляд за тим,
щоб друкарні були в руках установ або українців з відповідними до
того кваліфікаціями /фаховими і національними/, концесії Мін.Проми-
Закон про обов'язковий примірник
словости мусять мати підтвердження Деп.Книги. та догляд за його ви-
конанням, перешкоди в друкуванні порнографій, то що. Співпраця зі
"Спілкою Друкарів". Організація взагалі друкарської справи в краю.

/Кількість друкарень повинна бути доведена до 2000/. Допомога часопису "Український Друкар".

10. Державне видавництво України. Як окреме державне, або мішане з перевагою держави, підприємство з власним капіталом. Складається з Головної Дирекції /підвідділу/ і місцевих дирекцій-філій /Львів, Київ, Харків, Запоріжжя /Січеслав/, Одеса, Севастопіль, Ростів, Катеринодар, Астрахань, Щарицин, Саратов, то що, та закордонні - Прага /Ляйпціг/. Має свій статут і видає "Вістник держвидаву України" /ДВУ/, становить продовження того "Держвидаву", що існувало за Радянської України й тому повинно перейняти його майно та приміщення. Повинно мати свої склади паперу, друкарні, книжні склади й мережу книгарень. Співпрацьє з підвідділом "Видавничої Політики".

11. Підвідділ преси /?/. Може належати також до Міністерства Внутрішніх Справ або Міністерства Пропаганди.

В. ВІДДІЛ КНИГОПОШИРЕННЯ:

12. Підвідділ книгарської політики. Книгарні, яко торговельні підприємства, підлягають безпосередньо Мін.Торгу, але яко установи книгопоширення - Деп.Книги, концесія Мін.Торгу на ведення книгарні мусить бути затверджена в Деп.Книги з огляду на цільовість, кваліфікації книгаря /фахові, національні, то що/, заохочування до закладання книгарень, дбання про рівномірну мережу книгарень, контролю щодо продажу порнографій та книг заборонених, співпраця зі "Спілкою Книгарів", організація книгарської справи в краю та повязання її з західньо-європейським книгарством /передовсім німецьким/. Допомога часопису "Український Книгарь". Число книгарень в Україні й українських закордоном повинно бути доведено до 2000.

13. Бібліотечна політика в царині публічних бібліотек. Видання відповідного бібліотечного закону й стеження за його виконанням. Організація єдиної бібліотечної системи в краї, себ-то мережі публічних бібліотек та співпраця їх з науковими, спеціальними, адміністр., шкільними й т.ін. бібліотеками. Схематично мережа бібліотек повинна складатися з осередків I інстанції /од низу/ - 30-40 тисяч осередків, II інстанції - біля 1000 осередків повітових, III інстанції - біля 35 осередків обласних і IV інстанції - Національна бібліотека і деякі державні бібліотеки. Інстанції I-II посідають сталий і змінний книжний фонд. При бібліотеках II інстанції повинно бути 1000 повітових централей зі змінним книжним фондом. Бібліотеки III-IV інстанції посідають сталий книжний фонд. Суцільна мережа бібліотек повинна бути об'єднана міжбібліотечним абонаментом. Бібліотеки II інстанції вимінують /висилають/ комплекти книжок лише на терені повіту. Бібліотеки III інстанції випозичають наукові книги бібліотекам I інстанції в межах своєї землі /області/ та піклуються бібліотечною й бібліографічною справою на своєму терені, співпрацюють з науковими, шкільними, спеціальними та адміністраційними бібліотеками області, для чого посідають центральні інформаційні каталоги. Бібліотеки IV інстанції існують для цілої держави, цілей наукових і т.д. Все це створює т.зв. новітню раціональну організацію бібліотек, підстави котрої були вже закладені в Україні за Сівітів. Співпраця зі "Спілкою бібліотекарів". Допомога у виробі бібліотечного приладдя. Кадри інструкторів. Допомога бібліотечним з'їздам, то що. Видавання спільно зі Спілкою "Вісника Укр. Публічних /громадських/ Бібліотек". Всестороння допомога бібліотекам фахівцями, відповідними підручниками, грішми, книжками, приладдям, то що.

14. **Бібліотечна політика в царині наукових бібліотек.** Контроля над тим, **щоби наукові та висшешкільні бібліотеки в краї були ведені фахово та співпрацювали з публічними бібліотеками, творчи суцільну мережу бібліотек та один опільний книжний фонд. Кадр інструкторів-контролерів.**

15. **Підвідділ державних бібліотек адмініструє всіякими державними бібліотеками, що належать безпосередньо до Департаменту Книги: бібліотеки взірцеві, бібліотеки передані державі й т.п. Досі на Радянській Україні було біля 11 таких бібліотек. Окрім того, підвідділ має надзір над бібліотеками всіяких адміністраційних установ.**

16. **Національна бібліотека України має свою централю в Києві та філії /Винниця, Львів, то що/. Має свій татут. Одержує т.зв. "Обовязковий пртмірник". Видає орган наукових бібліотек: "Бібліотекознавство", "Бібліотечний збірник", то що. Веде перед серед наукових бібліотек України.**

17. **Бібліотечний Інститут - окреме підприємство з власним капіталом, мішаного, державно-громадського характеру. Осередок практичної допомоги бібліотекам всіякого роду: виріб приладдя, друків, поради, взірці, інструкторство, складання списів книг, друкування каталогів, бібліотечні книгарні /бібколектори/ і т.ін.Перший голос в організації та веденню Інституту повинна мати "Спілка українських бібліотекарів", потім держава, самоврядувальні установи, то що.**

У в а г а: Підвідділи 13-17 можуть бути в разі потреби також злучені в одну установу під назвою "Бібліотечного Управління". В такому разі можна було б виділити з "Ради Книги" бібліотечні справи й приділити їх в формі "Бібліотечної Ради" до згаданого "Бібліотечного Управління."

18. Підвідділ музеальний має наділ над існуючими в Україні музеями книги. Допомогає їм та заохочує до закладання нових /музей у Києво-Печерській Лаврі, в Одесі, то що/.

19. Підвідділ міжнароднього обміну виданнями ділає на підставі Бруксельської Конвенції 1886 року про міжнародній обмін витворами друку /на Радянщині було "Общество Культурной Связи с заграницей"/. Ця організація має особливе значіння для українських та чужинецьких наукових установ закордоном і в Україні. Цим шляхом також спроваджуються до краю мало доступні друки шляхом обміну з цілого світу.

Г. ВІДДІЛ КНИГОВЖИВАННЯ:

20. Бібліографічний підвідділ /або інакше "Бібліографічний Інститут"/ займається бібліографічною політикою, себ-то стремить до організації теорії й практики бібліографічної справи в краю та до пов'язання її з міжнародньою бібліографічною справою. Організує мережу бібліографічних установ, центральних каталогів, бібліографічні наради, з'їзди, співпрацює зі "Спілкою українських бібліографів", допомагає організувати "Український Бібліограф", проектує та допомагає видавати різні бібліографічні показники, зпоміж яких на першому місці повинна бути видавана разом з Національною Бібліотекою України та Всеукраїнською Академією Наук - "Українська Бібліографія від початку українського друку до 31.XII.1942 р." Бібліографічне інструкторство, по-радництво, то що...

21. Українська Книжна Палата займається реєстрацією поточної книжної продукції в Україні та поза її межами /україніка/, починаючи від 1.I.1943 р. Видає тижневий орган "Літопис Українського Друку" /зошиово й картково/.

22. Підвідділ бібліопедагогіки займається організацією бібліо-

гічної та бібліотечної педагогічної справи в Україні, в усіх ста-
діях втворення, поширення та вживання книги в усіх установах: до-
шкільних, шкільних, позашкільних, книгарнях, бібліотеках, видавни-
чих і т.п. Трапляє книжку як засіб педагогічного впливання, органі-
зує під цим оглядом книги й читачів, як об'єкти впливу та процес
впливання, то що. Співпрацьє в "Союзом Українських Бібліопедагогів"
та допомагає видавати орган "Книжна Педагогіка". Скликає відповідні
наради й зїзди, видає підручники і т.п.

23. Бібліологічна освіта. В цьому ^{під} відділі мусять бути зосередко-

вані всі форми підготовки працівників книги в усіх ділянках книжної
справи. Підвідділ завідує: 1/вищою освітою /в Україні існувало три
Інститути - Київ, Харків, Одеса/, 2/Середньою освітою /існувало біля
10 бібліотечних технікумів/, 3/низкою різноманітних загальних і спе-
ціальних курсів вищого, середнього й нижчого типу. Окрім того, фа-
хові екскурсії в край й закордоном, групові й одноособові, справа
державних іспитів для бібліотекарів та бібліографів, умови аспіран-
тури, різноманітні практики й т.п.

П І С Л Я С Л О В О .

нормування, а почасти й ведення усього
Таким чином "Департамент Книжки" обіймає би-комплексу - кола книж-
них справ України, починаючи від творення книги до її вживання, тео-
рив й практику книжного діла.

Звичайно, що окрім запроєктованої тут структури Департаменту
може бути й інша, в залежності від підходу до цих справ, завдань та
компетенцій установи.

Департамент книги у столиці України був би установою III-ої інстанції. Проблема II-ої інстанції мусить бути сполучена в т. зв. "областними" або "земськими" урядами /земля, область/. В царині бібліотечній та бібліографічній це повинно почасти співпадати з областними /земськими/ бібліотеками. В царині видавничій окремі філії або дирекції "Державного Видавництва" також почасти сповняли б це завдання. I-ша інстанція була б у повітах - повітовий або міський уряд, повітова /вглядно міська/ центральна бібліотек.

Нові підвідділи Департаменту можуть повстати або наново, або шляхом виділення нових комплексів питань з вже існуючих підвідділів. З другого боку ближчі до себе підвідділи можна також сполучати до часу їх розросту.

До згаданих побіжних пояснень про завдання та організацію Департаменту Книги треба додати, що запроєктований він на "виріст". Зпочатку Департамент може функціонувати при меншій кількості галузів та в меншому засязі, поволі розгортаючи свою працю.

Існують деякі спірні ділянки, як: 1/цензура, 2/преса, то що. Вони можуть залишитися в межах Департаменту Книги, або бути прилучені до Мін. Внутрішніх Справ /з огляду на політику/, або до Мін. Пропаганди /з огляду на цілі, ударність, то що/. Рівно ж в разі потреби "Національна Бібліотека" і "Державне Видавництво" можуть бути виділені з Департаменту і підпорядковані безпосередньо Мін. Культури. Одначе з огляду на суцільність книжної політики слід би було їх залишити в межах Департаменту.

До кожної дії потрібні, окрім мети й організаційних планів, передовсім виконавці. - персонал, та засоби - бюджет.

Звичайно, що годі нині передбачити справні потреби в людях і

коштах, потрібних для організації Департаменту Книжки. Все залежати-
ме від вимог життя, розбудови апарату й економічних обставин. Тому
подані нижче цифри мають лише загальний орієнтаційний характер.

Оперувачи валют, приймаємо 1 карбованець = 1 нім.марці.

П е р с о н а л .

1. Департамент Книжки - біля 40 урядовців з вищою та фахово-кни-
гознавчою освітою й досвідом, а платнею біля 5000 карб./нім.марок/
річно.

2. Український Науковий Інститут Книгознавства, додатково, 3
особи з вищою освітою, з платнею біля 3000 карб. річно.

3. Державне Видавництво України: наразі біля 9-10 місцевих ди-
рекцій по 30 осіб з платнею біля 4000 карб. річно, разом 270 осіб.
До того доходить біля 500 співробітників книгарських в книгарнях
Д.В.У. з платнею біля 3000 карб. річно.

4. В Державних Бібліотеках біля 350 урядовців /біля 11 бібліо-
тек/ по 4000 карб. річно.

5. Українська Національна Бібліотека - 120 бібліотекарів та ін-
ших співробітників пересічно по 4000 карб.річно.

6. Бюро Міжнародного обміну, додатково, 3 особи з платнею біля
4000 карб.річно.

7. Книжна Палата, додатково, 4 особи з платнею біля 4000 карб.
річно.

8. В царині бібліологічної освіти: 1/в 3-х Інститутах біля 90
осіб по 3000 карб.річно. 2/в 10 середніх школах біля 100 осіб по
100 карб.за шкільний рік, і 3/на 100 курсах біля 1000 викладачів
по 50 карб. за курс.

Загалом біля 2500 осіб, з того: директор департаменту - 1,працев-

ників /урядовців/ у Департаменті /по підвідділах/ - 39, в різних
установах - 2460.

Цифра ця обіймає всіх робітників книги: всіх фахів, всіх стажів
і ступенів освіти, сталих, тимчасових, консультантів, викладачів,
технічних сил і т.п.

Б у д ж е т.

Доходи:

Карбованців:

1. Оплати стемпльові за прохання /10000 x 3/	30.000.-
2. Оплати за дозволи - концесії /2000x50, 2000x50,
500x10/.....	205.000.-

/Пояснення: на ведення друкарень, книгарень, видавання часописів,
то що/.

3. Дохід /брутто/ від Держ.Видавництва /біля 450-500
книжок річно по 15.000 карб.при накладі біля 5000
примірників/.....	6.750.000.-
/поминаючи справу видавання підручників/.	
4. Дохід /брутто/ від інших видавництв.....	50.000.-
5. Оплати за користування бібліотеками /12000 чи-
тачів x 6/.....	72.000.-
6. Оплати за навчання в бібліологічних школах
/1000 x 50/.....	50.000.-
7. Доходи від атракцій /книжних вистав, зїздів і
т.п./....	43.000.-
8. Дотації Держави.....	5.000.000.-

разом біля.....	12.200.000.-

Видатки:

1. Утримання урядовців в Департаменті Книги
/40 x 5000/.....	200.000.-
2. Технічно-канцелярїйні видатки Деп.Книги.....	20.000.-
3. Запомоги, подорожні, дієти членам Ради Книги,
то що....	500.000.-
4. Український Науковий Інститут Книгознавства..	15.000.-

5. Ведення Державного Видавництва України /при готових інвестиціях, цеб-то друкарнях, складах і певній кількості книгарень/ річно.....	6.075.000.-
6. Утримання Державних Бібліотек /11/.....	2.800.000.-
7. Утримання Національної Бібліотеки.....	960.000.-
8. Бюро міжнароднього обміну.....	20.000.-
9. Книжна Палата.....	25.000.-
10. Бібліологічна освіта.....	1.500.000.-
11. Різні.....	85.000.-

разом біля.....	12.200.000.-

Таким чином загальна сума видатків Департаменту сягає цифри біля 12.200.000 карб. Доходів передбачається лише 7.200.000 карб. Держава мала б доплачувати біля 5.000.000. В дійсности Держава додаватиме значно менше або й нічого, тому що в коштормісі "Державного Видавництва" не узгоджена акція масового друкування підручників для нижчих і середніх шкіл. Підручники для вищих шкіл вже не являються таким джерелом зиску. Чистий прибуток, досягнутий від кількох сот тисячких навчадів згаданих змонополізованих підручників повинен цілковито вирівняти дефіцит в бюджеті Департаменту Книги.

Л І Т Е Р А Т У Р А.

Література про вищеобговорені справи є безмежна на всіх мовах і годі її тут подавати.

Регистре її Міжнародне Видавництво - Internationale Bibliographie d.Bibliotheks und Buchwesens. Jg.I /1926/ - Jg.XV /1940/ Leipzig.

Зокрема ця галузь була добре і детально розроблена в б.Совітах. Можна мабуть відповідну літературу дістати скрізь на місці. Напр.:

М е д ы н с к и й: Энциклопедия внешкольного образования. Т. I-III.
Москва.

П е д а г о г и ч е с к а я э н ц и к л о п е д и я. Т. I-II,
Москва.

Ш е л к у н о в М.: История, техника, искусство книгопечатания.
Москва 1926.

К н и ж н а я т о р г о в л я. Москва 1925.

Л.Б. Х а в к и н а: Руководство для небольших и средних библиотек.
6 изд. Москва, 1930.

Б и б л и о г р а ф и ч е с к о е Д е л о.

К н и ж н ы е П а л а т ы в С.С.С.Р., то що.

Тому слід додати лише кілька титулів останніх книжок, що вийшли закордоном і подають інформаційні та синтетичні відомості про книжні справи в Україні, або інформують взагалі про нові течії в цій галузі, напр.:

СИРОПОЛКО С.: Народня освіта на Сов.Україні. Варшава, 1934.

BYKOWSKI L.: Biblioteki publiczne w Ukrainie Radzieckiej. Warszawa, 1937.

BYKOWSKI L.: W sprawie pedagogiki bibliotecznej. Warszawa, 1938.

BYKOWSKI L.: Polityka biblioteczna w zakresie publicznych bibliotek oświatowych. Warszawa, 1938.

MUSZKOWSKI J.: Życie książki. Warszawa, 1936.

ZIWNY LAD.: W sprawie racjonalnej organizacji bibliotek publicznych. Warszawa, 1937.

Відповідні часописи виходять майже в кожному краю. З українських можна згадати:

К н и г о л ю б. Прага.

У к р а ї н с ь к е к н и г о з н а в с т в о. Подєбради.

У к р а ї н с ь к а к н и г а. Львів.

Б і б л і о л о г і ч н і В і с т і. Київ.

Б і б л і о т е к а в с о ц і я л і с т и ч н о м у б у д і в -
н и ц т в і. Київ, то що.

Багато інформаційного та адресового матеріалу українського і все
світнього характеру знаходимо також у видавництвах:

У к р а ї н с ь к и й С т а т и с т и ч н и й Р і ч н и к. Т.I
/1933/- Т.IV /1938/ і додаток.

В Рад.Україні в р.р.1935-1939 вийшла була ціла низка інформацій-
них та статистичних довідників України, що обіймають також і галузі
книжного життя.

Окрім того:

N a u k a P o l s k a. Т.I-XXIII. Warszawa.

M i n e r w a. Jahrbuch d.gelehrten Welt.Leipzig-Berli

- раніше в 3-х томах, нині в 2-х. Останній том вийшов перед війною.

Варшавська "Бібліотекарська школа" видавала перед самою війною
/1938/ серію летучок-програмів поокремих книгознавчих предметів, що
в ній викладався, разом 28 номерів /6 не вийшли/, при кожному про-
грамі подана також докладна новітня література предмету.

З М І С Т:

Сторн.

Передмова	5.
Виконавча влада.....	7.
Міністерство Культури.....	7.
Департамент Книги:.....	9.
А.Відділ загальний.....	10.
Б.Відділ книжної продукції.....	11.
В.Відділ книгопоширення.....	12.
Г.Відділ книгозживання.....	15.
Післяслово.....	16.
Персонал.....	18.
Бюджет.....	19.
Література.....	20.

ІНШІ ПРАЦІ ІНЖ.Л.В И К О В С Ь К О Г О.

1. Національна Бібліотека Української Держави, Варшава-Каліш, 1922, 16⁰, 18 сторн.
2. Національна Бібліотека Української Держави, Берлін, 1922, 16⁰, 16 сторн.
3. Національна Бібліотека Української Держави, Берлін, 1923, 8⁰, 16 сторн.
4. Національна Бібліотека Української Держави, Берлін, 1923, 8⁰, 38 сторн.
5. Українське книгознавство. I. 1922, Варшава; I, II, III, Подєбради, 1922-23.
6. Замітки про книгознавство та книгоживання. Подєбради, 1923, 8⁰, 88 сторн.
7. Канада. Замітки для переселенців. Подєбради, 1925, 8⁰, 58 сторн.
8. Бібліотечна справа в Чехословаччині. Київ, 1925, 8⁰, 13 сторн.
9. Український Науковий Інститут Книгознавства. Подєбради, 1925, 8⁰, 48 сторн.
10. Кабінет Народнього Господарства Української Господарської Академії в ЧСР. Подєбради, 1926, 8⁰, 22 сторн.
11. Книжна справа в Чехословаччині. Київ, 1926, 8⁰, 31 сторн.
12. Кабінет Народнього Господарства Української Господарської Академії, 2-ге видання. Подєбради, 1926, 8⁰, 44 сторн.
13. Міжнародній обмін дублетами. Прага, 1926, 8⁰, 16 сторн.
14. Чеськоморавська-Кольбен, Акційне Т-во. Його організація та організація центрального рахівництва. Дипломна праця. Подєбради, 1927, 8⁰, 107 сторн.
15. Замітки про чеську бібліографію. Подєбради, 1927, 4⁰, 77 сторн.

16. Вібіліотечна справа Чехословаччини. 1924-27. Подєбради, 1928,
8°, 104 сторн.
17. Dział wpływów książkowych Biblioteki Publ. m. st. War-
szawy. Poddział zakupów, 1928/29. Warszawa, 1930, in
8°, 72 str.
18. Dział wpływów książkowych Biblioteki Publ. m. st.
Warszawy, Poddział zakupów, 1929/30. Warszawa, 1931.
in 8°, 51 str.
19. Книгознавство, бібліографія та бібліотекознавство. Програми.
Каліш, 1933, 8°, 31 сторн.
20. Wypożyczalnia z księgozbiorem płynnym. Warszawa,
1933, 8°, 8 str.
21. Książka a pedagogika. Warszawa, 1934, 8°, 8 str.
22. Współczesna polityka biblioteczna w zakresie pub-
licznych bibliotek oświatowych. Warszawa, 1936, 8°,
5 str.
23. Współczesna polityka biblioteczna w zakresie pub-
licznych bibliotek oświatowych. Szkic dyskusyjny.
Warszawa, 1936, 8°, 46 str.
24. Biblioteki Publiczne w Ukrainie Radzieckiej.
Szkic informacyjny. Warszawa, 1937, 8°, 12 str.
25. Współczesna polityka biblioteczna w zakresie pub-
licznych bibliotek oświatowych. Wyd. 2-gie. Warsza-
wa, 1937, 8°, 58 str.
26. Zakres i zadania pedagogiki bibliotecznej. Refe-
rat dyskusyjny. Warszawa, 1938, 8°, 12 str.
27. Ogólna polityka biblioteczna. Zarys popularny.
Warszawa, 1938, 8°, 11 str.
28. W sprawie pedagogiki bibliotecznej. Szkic progra-
mowo-dyskusyjny. Warszawa, 1938, 8°, 19 str.
29. Naukowa Organizacja Pracy. Program wykładów w
Szkole Bibliotekarskiej. Warszawa, 1938, 8°, 4 str.
30. Technika Pracy Umysłowej: Program wykładów w Szko-
le Bibliotekarskiej. Warszawa, 1938, 8°, 4 str.

31. Wstęp do księgoznawstwa. Program wykładów w Szkole Bibliotekarskiej. Warszawa, 1938, 8°, 4 str.
32. Polityka biblioteczna. Program wykładów w Szkole Bibliotekarskiej. Warszawa, 1938, 8°, 4 str.
33. Pedagogika biblioteczna. Program wykładów w Szkole Bibliotekarskiej. Warszawa, 1938, 8°, 4 str.
34. Библиотечна педагогіка. "Українська книга", Львів, 1938, Ч.ІІ, сторн.36-39.
35. Книгознавство. "Українська книга", Львів, 1939, Ч.1, сторн.5-9.
36. Проблема сільського господарства в Україні. Варшава, 1940, 4°, 18 сторн.
37. Туреччина. Библиографічні матеріали. Варшава, 1940, 4°, 68 ст.
/Український Чорноморський Інститут Ч.2/.
38. Чорноморський Простір. Атлас. Одеса... 1942, 4°, 48 сторн.+ 10 схем.
/Укр.Чорном.Інст. Ч.8/.
39. Великодержавні Проблеми України. Київ... 1942, 4°, 23 сторн.+ 1 схема.
/Укр.Океанічний Інститут Ч.1/.
40. Департамент Книги України. Київ... 1942, 4°, 22 сторн.
/Державне Видавн.України Ч.2/.